

Зібрання дум та знань світіння

2017 рік – ювілейний для Наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І. І. Мечникова. Двісті років пройденого шляху – це життя, історія, праця, пам'ять. Бібліотека – це багатство університету, елемент, що зв'язує науку й освіту в університеті. Вона – джерело живої думки для науковців та студентів.

З електронного формуляру, з перших сторінок наукових праць і методичних видань, які будуть перегорнуті студентом у читальному залі, починається шлях молодої людини, яка прагне здобути якісну вищу освіту. І слід відзначити, що в історії Одеського національного університету імені І. І. Мечникова багато прикладів, коли той, хто приходив до бібліотеки шукати відповіді на актуальні питання, за певний час сам ставав автором видатних наукових трактатів, монографій, проектів, визнаних провідними вченими всього світу. Тому сутність бібліотеки треба розуміти не тільки як зібрання книг, рукописів та інших документів, але і як особливу в якісному відношенні освіту, де людина реалізує дедалі зростаючу кількість своїх культурних запитів.

Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова – одна з найстаріших та найбільших бібліотек України. Основні історичні віхи діяльності закладу – це шлях від Бібліотеки Рішельєвського ліцею до Бібліотеки Новоросійського університету, від Бібліотеки Новоросійського університету до Наукової бібліотеки Одеського державного університету і, нарешті, – до Наукової бібліотеки Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Значний обсяг і наукова цінність фондів ставлять її в перші ряди вітчизняних бібліотек. Вона була організована у 1817 р. як бібліотека Рішельєвського ліцею, а після його перетворення у 1865 р. в Новоросійський університет ліцейська бібліотека увійшла до його складу як фундаментальна наукова бібліотека. Таким чином, вона стала структурним підрозділом першого на півдні країни вищого учбового закладу. Не можна переоцінити книжкове багатство, що впродовж століть ретельно зберігається у бібліотеці. На зорі свого існування більшою своєю частиною бібліотека збагачувалась колекціями книг, які дарували наукові, культурні заклади, а також різні приватні особи. Окрасою бібліотеки є всесвітньовідомі приватні книжкові зібрання графа О. Г. Строганова та майоратного дому Воронцових в Одесі. Протягом всього її існування до складу бібліотеки надійшло багато особистих книжкових зібрань, які належали видатним державним та громадським діячам, професорам Одеського університету, знавцям та любителям книжок.

Книгозбірня повною мірою розділила свою долю з долею країни та університету. Вона пройшла нелегкий шлях становлення радянської влади, во-

єнного лихоліття і повоєнних років, відтворювала і повертала з небуття свої фонди, ставила й успішно розв'язувала нові завдання. Окреслимо лише деякі досягнення: за заслуги у формуванні фондів, їхньої значимості для культурного й наукового життя було надано статус науково-дослідної установи (1945), очолила Міську бібліотечну вузівську комісію, яку було створено для покращення роботи бібліотек вузів та середніх спеціальних закладів (1949), стала методичним центром для бібліотек вищих навчальних закладів півдня України (1976).

У 1970–1980-ті рр. значно розширилася масова, інформаційна, наукова, методична та видавнича діяльність бібліотеки, на її базі були організовані та проведені науково-практичні конференції, різноманітні культурно-просвітницькі заходи. 1990-і – початок 2000-х рр. – це переломний період у роботі бібліотеки, який вимагав корекції її традиційних напрямків, а також постановки роботи в нових формах. Завдяки фінансовій підтримці керівництва університету, благодійних фондів і організацій Наукова бібліотека досить швидко досягла комп'ютеризації бібліотечних процесів і обслуговування. З кожним роком зростала роль бібліотеки у роботі університету, з приводу чого вона повинна була швидко реагувати на вимоги учбового та наукового процесів.

Наступаюча епоха електронної культури змінює усталені стереотипні відносини між читачем і бібліотекою як найдавнішого соціального інституту, який зберігає колективну пам'ять, сприяє передачі знання від покоління до покоління і надає доступ до накопичених інформаційних ресурсів. Наукова бібліотека ОНУ імені І. І. Мечникова сьогодні являє собою інформаційний центр забезпечення європейського рівня якості і змісту навчального процесу, освітньо-наукової діяльності університету. Вона постійно активізує науково-дослідну діяльність, опановує інноваційні методи роботи. Свідченням цього є багата палітра монографій, різноманітних інформаційних, бібліографічних та інших видань бібліотеки, змістовне наповнення сайту, ресурсні можливості та бібліотечно-інформаційні послуги. Як установа-фондоутримувач книжкових пам'яток, у 2002 р. бібліотека приєдналася до створення Державного реєстру книжкових пам'яток України – складової частини Державного реєстру національного культурного надбання. Університет ставить перед собою завдання зберегти той культурний, науковий, інтелектуальний потенціал, який містить бібліотека, зробити її цікавою, сучасною, корисною для кожного, хто працює чи навчається в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова.

Наукова бібліотека зустрічає свою знаменну дату технічно оснащеною, популярною й перспективною. Об'єднаний фонд книгозбірні на сьогодні нараховує близько 4 млн. примірників, щорічне надходження – близько 20 тис. примірників. Майже 30 тис. читачів щороку відвідують Наукову бібліотеку. Обслуговування відбувається на 13 абонементних, у 14 читальних залах, 2 Інформаційних залах Інтернет та електронних документів та на веб-сайті. Бібліотека оснащена 138 комп'ютерами та 3 серверами. Функції Наукової бібліотеки сьогодні сягають далеко за межі звичайної традиційної бібліотечної діяльності. Це і наукометрична діяльність, й інформаційно-аналітичний су-

провід науково-видавничої діяльності університету, і видавнича діяльність як видавця електронних видань, і надання консультацій з приводу видавничо-редакційної діяльності, і підвищення рівню академічної культури студентства, і просування бібліотеки в соціальних медіа тощо.

Сучасна Наукова бібліотека, долаючи ряд певних проблем комунікаційного, побутового і соціального характерів, є досить прогресивною системою, яка долучається до світу нових технологій, освоюється в сучасній соціально-культурній ситуації, грає одну з основних ролей в процесі формування повноцінної особистості, збагачуючись інноваційними технологіями і нововведенням в галузі освіти і науки.

Важко переоцінити ту роль, яку відіграє колектив бібліотеки, її фонд і послуги в розвитку університету, у навчально-виховному та науково-дослідному процесах. Для колективу книгозбірні важливими є наступність поколінь, прагнення зберігати традиції та примножувати їх. Завдячуючи невтомній праці співробітників, нині Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І. І. Мечникова – знана і глибоко шанована колегами і читачами установа, що має багато прихильників і заслужений авторитет.